

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО**

Кафедра теорії та історії культури

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
проректор з навчальної роботи
в.о. проф. Бондарчук В.О.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИКА У СВІТОВІЙ МУЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ ХХ–ХХІ СТ.

другого рівня вищої освіти

галузі знань: 02 «Культура і мистецтво»

03 «Гуманітарні науки»

спеціальності: 025 «Музичне мистецтво»

026 «Сценічне мистецтво»

034 «Культурологія»

Освітньо-наукові програми: «Оркестрові струнні інструменти: Скрипка, Альт, Віолончель», «Оркестрові духові та ударні інструменти: Флейта, Гобой, Кларнет, Фагот, Саксофон, Валторна, Труба, Тромбон, Туба, Ударні інструменти», «Баян», «Акордеон», «Бандура», «Народні інструменти: балалайка, гітара, домра, цимбали», «Хорове диригування», «Оперно-симфонічне диригування», «Академічний спів», «Оперний спів», «Камерний спів», «Фортепіано», «Орган», «Музична режисура», «Музична культурологія»

Освітній ступінь «Магістр»

Київ - 2020 рік

Програма навчальної дисципліни «Музика у світовій музичній культурі ХХ–ХХІ ст.» для студентів освітнього ступеня «Магістр» у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», освітньо-науковими програмами: «Оркестрові струнні інструменти: Скрипка, Альт, Віолончель», «Оркестрові духові та ударні інструменти: Флейта, Гобой, Кларнет, Фагот, Саксофон, Валторна, Труба, Тромбон, Туба, Ударні інструменти», «Баян», «Акордеон», «Бандура», «Народні інструменти: балалайка, гітара, домра, цимбали», «Хорове диригування», «Оперно-симфонічне диригування», «Академічний спів», «Оперний спів», «Камерний спів», «Фортепіано», «Орган», «Музикознавство», «Композиція» 026 «Сценічне мистецтво» (освітньо-науковою програмою «Музична режисура») 034 «Культурологія» (освітньо-науковою програмою «Музична культурологія») - 18 с.

Укладач: **Вишинський В.В.**, кандидат мистецтвознавства, в.о. доцента кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Рецензент: **Гадецька А.М.**, кандидат мистецтвознавства, в.о. доцента кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Схвалено Навчально-методичною радою НМАУ імені П. І. Чайковського для студентів освітнього ступеня «Магістр» у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», 03 «Гуманітарні науки», за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», спеціалізації: «Оркестрові струнні інструменти: Скрипка, Альт, Віолончель», «Оркестрові духові та ударні інструменти: Флейта, Гобой, Кларнет, Фагот, Саксофон, Валторна, Труба, Тромбон, Туба, Ударні інструменти», «Баян», «Акордеон», «Бандура», «Народні інструменти: балалайка, гітара, домра, цимбали», «Хорове диригування», «Оперно-симфонічне диригування», «Академічний спів», «Оперний спів», «Камерний спів», «Фортепіано», «Орган», «Музикознавство», «Композиція» 026 «Сценічне мистецтво» (спеціалізація «Музична режисура») 034 «Культурологія» (спеціалізація «Музична культурологія»)

Обсяг курсу – 120 годин
 Аудиторних – 40 години
 Лекційних - 20 годин
 Семінарських - 20 годин
 Самостійних – 80 години
 Залік – 2 семестр

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Музика у світовій музичній культурі ХХ–ХХІ ст.»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 4	02 «Культура і мистецтво» 025 «Музичне мистецтво»	Дисципліна загально-професійної підготовки
Модулів: 1	Спеціалізації: «Фортепіано», «Орган», «Скрипка», «Оркестрові струнні інструменти», «Оркестрові духові інструменти», «Баян, акордеон», «Народні інструменти», «Бандура», «Хорове диригування», «Камерний спів»	Рік підготовки: 1
Змістових модулів: 1		Семестри: 2
Індивідуальне науково-дослідне завдання: –		лекційні: 20
Загальна кількість годин: 120		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: Магістр	семінарські: 20 Самостійна робота: 80 Індивідуальні завдання* Вид контролю: Змістовий модуль – 1 , Модуль (залік) – 1 (залік – 4-й семестр)

*виконання індивідуальних завдань та модульний контроль здійснюються за рахунок самостійної роботи

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Музика в світовій культурі ХХ–ХХІ ст.» є складовою фахової та наукової підготовки студентів магістрів виконавських, мистецтвознавчих, культурологічних спеціальностей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є явища, події, творчі постаті світової музичної культури, які розгорталися протягом ХХ першого десятиліття ХХІ століття.

Метою навчальної дисципліни є вивчення студентами процесів світової культури ХХ-ХХІ століття та визначення в них місця і ролі музичного мистецтва. Навчальний матеріал включає теоретичний, семінарські, самостійні форми роботи практичного спрямуванням. Курс включає в себе спеціальну новітню музикознавчу та загальнонаукову термінологію, яка стосується культурних явищ сьогодення. Використовується засоби інформаційно-комунікативних технологій сучасного навчання (ІКТ).

Завданнями вивчення дисципліни «Музика в світовій культурі ХХ–ХХІ ст.» є: огляд основних етапів розвитку світової музичної культури ХХ століття та їх вплив на характер музичної культури початку ХХІ століття; ознайомлення з соціальним, політичним контекстом явищ музичної культури зазначеного періоду; визначення місця і ролі українського музичного мистецтва ХХІ століття в процесах світової музичної культури; ознайомлення з творчим доробком знакових постатей світової і української культури (музичної культури) ХХ – початку ХХІ століття.

Під час проходження курсу студенти мають **знати**: основні етапи розвитку сучасної музичної культури; знакових особистості музичної культури, які визначили вектор її руху; музичні твори, мистецькі події, які презентують етапи розвитку музичної культури у той чи той її період.

Вміти простежити взаємозв'язок сучасної вітчизняної культури та світової; критично оцінювати діяльність діячів сучасної музичної культури; визначити чинники розвитку тих чи тих явищ сучасної музичної культури; опанувати іноземні джерела для встановлення причинно-наслідкових зв'язків у вивченні дисципліни; застосовувати мовні компетенції для розкриття предметної області дисципліни та володіти категоріальним апаратом з урахуванням міжнародних наукових практик.

У процесі проходження матеріалу навчальної дисципліни студенти мають розвинути наступні **компетенції**: здатність верифікувати та критично оцінювати достовірність, цінність та повноту інформації у процесі самостійної роботи; здатність до визначення дієвості сучасних теоретичних підходів до інтерпретації феноменів культури та культурних процесів; здатність до розуміння та тлумачення процесів смислоутворення в музичному мистецтві, їх взаємодії із широким культурним та загально-гуманітарним контекстом; здатність виявляти та усвідомлювати сучасні культурно-

мистецькі процеси, створювати концептуальне підґрунтя для їх всебічного розуміння та прогностичного моделювання.

Навчальна дисципліна «Музика в світовій культурі XX–XXI ст.» невідривно зв'язана з іншими предметами як фундаментального (музикознавчого) циклу — гармонією, поліфонією, аналізом музичних творів, історією світової музичної культури, історії української музичної культури тощо, так і з предметами соціально-гуманітарного циклу: філософією, естетикою, історією та теорією культури, історією світової культури, історією української культури, релігієзнавством, архітектурою, живописом, театром, кінематографом.

У навчальній дисципліні «Музика в світовій культурі XX–XXI ст.» здійснюється вивчення явищ музичного мистецтва в контексті руху світової культури в хронологічному порядку, що виховує у студентів історичний підхід і розвиває у них логічне мислення. В залежності від рівня підготовленості студентів, можливостей викладача у виборі музичних ілюстрацій, наявності підручників та посібників здійснюється вибір музичних творів для вивчення і обговорення.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Педагогічними *методами навчання* є: вербальний (пояснення, коментарі, обговорення); аналітичний (робота з літературою, аудіо-відеоматеріалами). *Мистецвознавчий та культурологічними методами* є: компаративний (порівняльний аналіз процесів вітчизняної культури та світової); історичний (огляд логіки соціокультурного, політичного розгортання певного періоду); етимологічний та семантичний (в аналізі музичних творів).

У програмі зазначається загальна кількість годин на ту або ту тему, розподіл на лекційні та семінарські заняття, а також години для самостійної роботи студентів.

На семінарських заняттях рекомендовані такі форми роботи: слухання музичних творів з подальшою дискусією, аналізом твору або окремих засобів виразності, віднаходження прийомів втілення естетичних прагнень епохи, дослідження характеру взаємозв'язку особливостей музичного втілення й культурних засад епохи.

У процесі вивчення дисципліни велика увага приділяється контролю знань. Контроль передбачає як перевірку знання теоретичного матеріалу, так і засвоєння музичних творів.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Необхідне технічне забезпечення: фортепіано, комп'ютер, Інтернет, аудіопрогравач. *Методичним забезпеченням курсу* є: робоча програма, підручники, посібники, монографії (див. рекомендована література), матеріали інтернет-ресурсів, відео, аудіо записи музичних творів. Для більш

ефективного засвоєння теоретичного та музичного матеріалу дисципліни використовуються засоби інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), зокрема розроблені окремі теми дисципліни, тестові завдання та завдання самостійної роботи на базі системи Moodle у мережі Інтернет. Теми лекційного курсу та тестові завдання знаходяться за посиланням: <https://vnv.co.ua>

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Загальна організація оволодіння модульною програмою та оцінювання навчальної діяльності студентів

Діяльність викладача	Діяльність студента	Кількість балів	Термін
<ul style="list-style-type: none"> • Лекції; • Консультації до курсу чи окремих тем; • Проведення семінарських занять; • Підготовка навчально-методичних матеріалів; • Проведення тематичних та модульних форм контролю, перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу; • Підсумковий контроль (залік та екзамен). 	<ul style="list-style-type: none"> • Відвідування лекційних та семінарських занять; • Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; виконання вправ, добір дидактичного матеріалу, обговорення проблемних питань, тестування, написання самостійної роботи тощо); • Самостійна робота студента (вивчення окремих тем або питань, що винесені на самостійне опрацювання, підготовка до семінарських занять тощо); • Написання модульної контрольної роботи. • Підсумковий контроль. 	0-100	Відповідно до розкладу занять та терміну, встановленого викладачем
Загальна кількість балів (максимальна) – 100			

Підсумковий контроль - залік

Загальний підсумковий контроль полягає у підведенні підсумків виконання усіх практичних завдань, що виконувалися посеместрово, усуненням прогалин у засвоєнні окремих питань курсу та вирішенням питання про готовність кожного студента до заліку та іспиту.

Підсумкове семестрове оцінювання результатів навчальної діяльності студентів проводиться на заліку (2 семестр) за чотирибальною шкалою у вигляді оцінок «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

КРИТЕРІЇ ТА НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка «**відмінно**»: студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний самостійно мислити, може визначати засадничі принципи культурологічних теорій, робить аргументовані висновки, спираючись на першоджерела, вирішує творчі завдання.

Оцінка «**добре**»: студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, володіє загальними положеннями культурологічної думки, здатний окреслити головні культурологічні напрямки, уміє наводити власні приклади на підтвердження власних думок.

Оцінка «**задовільно**»: студент розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками окреслити головні ідеї певних культурологічних концепцій, має стійкі навички роботи з підручником та першоджерелами, може наводити приклади.

Оцінка «**незадовільно**»: студент не розуміє основного навчального матеріалу, не здатний відтворити головні ідеї культурологічного пізнання, не володіє першоджерелами, не орієнтується у елементарних теоретичних узагальненнях.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно

60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Структура залікових кредитів дисципліни

Кількість модулів та змістових модулів	Кількість годин, відведених на:	
	Аудиторні заняття	Індивідуальна робота та самостійна робота студентів
Модуль 1.	40	80
Змістовий модуль 1.	40	80

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Загальний обсяг годин	Обсяг аудиторних годин	В тому числі			
Лекційні			Семинарські	Самостійна робота	Модульні контрольні робот	
МОДУЛЬ 1. Нова музична поетика						
Змістовий модуль I. Теми, напрями, форми, постаті музичної творчості XX-XXI ст.						
Тема 1. Музика у культурі XX століття: періодизація, напрями, течії, поняття, постаті	6	2	2		4	
Тема 2. Композиторські техніки XX століття і соціально-культурний контекст доби	6	2	2		4	
Семинар. У пошуках нових звучань: становлення і розвиток електронної музики	7	2		2	5	
Тема 3. Неокласичні тенденції у виконавській та композиторській практиці другої половини XX століття	7	2	2		5	
Семинар. Неоромантизм в європейській та українській музиці другої половини XX початку XXI століття	7	2		2	5	
Тема 5. Розширення прийомів гри на музичних інструментах: підготовлене фортепіано Джона Кейджа та розширене фортепіано Джорджа Крама	7	2	2		5	
Тема 6: Сакральна тема в творчості композиторів другої половини XX початку	7	2	2		5	

XXI ст.						
Семінар. Хешпеніг, перформенс, музичний театр в європейській та українській сучасній музичній культурі	9	4		4	5	
Тема 7. Політика і музика в XX-XXI столітті	6	2	2		4	
Тема 8. Поетика хімерності в новітній музиці	6	2	2		4	
Семінар. Нова простота і нова складність у XXI столітті	7	2		2	5	
Тема 9. Сильові міксти музики Томаса Адеса	6	2	2		4	
Семінар. Новітня російська музика	9	4		4	5	
Тема 10. Фактор виконавця в сучасній музичній культурі: ансамблі, сольні артисти	6	2	2		4	
Семінар. Новітні тренди конкурсу Gaudeamus: лауреати 2010-2015 років	7	2		2	5	
Тема 11. Взаємодія популярного і елітарного: експерименти Л. Андрієна, А. Шнітке, Габрієля Прокоф'єва, Gentle Giant	7	2	2		5	
Семінар. Нова музика в кінематографі	9	4		4	5	
Контроль модульний: за модулем 1.	1					1
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ 1	120	40	20	20		80

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Нова музична поетика

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теми, напрями, форми, постаті музичної творчості XX-XXI ст.

ТЕМА 1. Музика у культурі XX століття: періодизація, напрями, течії, поняття, постаті (2 год.)

Поняття «Нова музика», складності розуміння нової музики (за К. Дальхаузом), мова нової музики. Сильова багатовекторність культури XX століття: напрями, течії, тенденції. Періодизація музичної культури XX століття (за О. Соколовим). Знакові постаті музичної культури XX століття. Шенберг і Стравінський в поглядах на музичну культуру XX століття Т. Адорно.

Література: 10, 17, 19, 46, 50, 54

ТЕМА 2. Композиторські техніки XX століття і соціально-культурний контекст доби (2 год.)

Тональність, атональність і експресіонізм. Розширена тональність, модальність і неокласицизм. Детерменізм і індетерменізм в музиці. Полістилістика і постмодернізм. Ідея повторюваності, східна філософія і музичний мінімалізм.

Література: 11, 18, 26, 29, 38, 50

***Семінар. У пошуках нових звучань: становлення і розвиток
електронної музики (2 год.)***

- Електронні синтезатори першої половини ХХ ст. та доби авангарду: терменвокс, трауторіум, хвилі Мартено, муг, віолена.
- АНС — перший спектральний синтезатор.
- Класифікація спектральних подій: суцільні шуми, гармонічні спектри, негармонічні спектри, промодульовані спектри, фільтровані спектри, імпульсні сигнали, комбіновані спектри.
- Формоутворення в спектральній композиції. Види електронного синтезу. Семплерна техніка. MIDI-технології.
- Електронний синтез та електроакустичний метод композиції в творах Е. Вареза, К. Штокгаузена, Е. Артемьєва, А. Шнітке, С. Луньова, І. Томіта, А. Загайкевич, І. Стецюка.

Література: 11, 12, 25, 29, 39, 50

***ТЕМА 3. Неокласичні тенденції у виконавській та композиторській
практиці другої половини ХХ століття (2 год.)***

Неокласицизм в культурі ХХ століття. Ідеологічні передумови розвитку неокласицизму в радянській музичній культурі другої половини ХХ століття. Неокласична ситуація у виконавському мистецтві ХХ-ХХІ століття (за М. Рябоконевою). Неокласична складова творчості Філіпа Ерсана, Добрінки Табакової, Тобіаса Хьюма, Карла Дженкінса, Олега Безбородька, Віталія Вишинського.

Література: 7, 13, 35, 41

***Семінар. Неоромантизм в європейській та українській музиці другої
половини ХХ початку ХХІ століття (2 год.)***

Соціокультури контекст розвитку музичного мистецтва в 70-х роках ХХ століття. Сильові пошуки в музичному мистецтві в останній третині ХХ століття початку ХХІ століття. Неоромантичні твори В. Сільвестрова. Неоромантизм в творчості Е. Денісова, Р. Щедрина. Неоромантизм в творчості українських композиторів 2000 років. Неоромантизм в неакадемічній музичній практиці.

Література: 20, 47, 48, 49, 50

***ТЕМА 4. Розширення прийомів гри на музичних інструментах:
підготовлене фортепіано Джона Кейджа та розширене фортепіано***

Джорджа Крама (2 год.)

Пошуки нового звучання в музиці ХХ століття. Фортепіано як ударний інструмент, концепція препарованого фортепіано Дж. Кейджа. «Сонати та інтерлюдії» Дж. Кейджа. Романтизоване звучання фортепіано в творчості Дж. Крама. Концепція розширеного фортепіано в циклі «Макрокосмос» Дж. Крама.

Література: 16, 23, 24, 34

ТЕМА 5. Сакральна тема в творчості композиторів другої половини ХХ початку ХХІ ст. (2 год.)

Духовна музика в творчості композиторів ХХ століття. Стилєві експерименти в хоровій творчості Д. Лігеті: Реквієм, Lux Aeterna. Сакральний мінімалізм Арво Пярта. Lux Aeterna Дж. Крама. Реквієм Альфреда Шнітке. Творчість Галіни Уствольської. Концерт «Ave Maria» Алемдара Караманова

Література: 31, 32, 50, 54

Семінар. Хеппенінг, перформенс, музичний театр в європейській та українській сучасній музичній культурі (4 год.)

- Інструментальний театр доби авангарду — хеппінінг. Залучення цілісного простору до подій твору (концертний зал, публіка, оточуючі предмети тощо).
- Перформанс — мистецький показ з залученням різноманітних творчих та технічних засобів. Музика оточуючого середовища, мультисенсорні процеси.
- Абсурдська композиція. Імпровізаційність як творчий метод синтетичного артефакту.
- Синтетичний сучасний театр в творчості К. Штокгаузена, М. Кагеля, С. Зажитька

Література: 11, 16, 21, 50, 54

ТЕМА 6. Політика і музика в ХХ-ХХІ столітті (2 год.)

Авангард і опора на традицію як відображення політичних систем ХХ століття (за Р. Тарускіним). Німецька музична культура середини століття. Радянська музична культура останньої третини ХХ століття. Політичні твори Лучано Беріо. Перша симфонія Альфреда Шнітке. Нідерладський музично-громадський рух. Політичні маніфестації Луї Андрісена.

Література: 6, 7, 8, 11, 55, 58

ТЕМА 7. Поетика хімерності в новітній музиці (2 год.)

Концепція страху (за С. Кінгом). Література жаху ХХ століття. Поетика творчості Г. Лавкрафта. Новела «Музика Еріха Занна» і її втілення в сучасній культурі. Музичні прочитання новели Г. Лавкрафта. Засоби втілення концепту жаху в циклі «Музика Еріха Занна» Олексія Войтенка.

Література: 5, 28, 30, 56

Семінар. Нова простота і нова складність у ХХІ столітті (2 год.)

- Естетика нової простоти. Проста музика Валентина Сільвестрова.
- Поняття «Нова складність» у музичній культурі останніх десятиліть ХХ століття. Б. Ферніхоу — лідер руху нової складності.
- Нова складність в новітній українській музичній культурі.

Література: 42, 46, 50, 53, 54

ТЕМА 8. Стельові міксти музики Томаса Адеса (2 год.)

Англійська академічна музика кінця ХХ початку ХХІ століття. Різновекторна діяльність Томаса Адеса. Еротична тема в оперних творах Томаса Адеса. Симфонічні твори Томаса Адеса: проникнення клубної культури в академічну музику.

Література: 37, 40, 51, 57

Семінар. Новітня російська музика (4 год.)

- Тенденції сучасної російської музичної культури.
- Об'єднання молодих композиторів. Творчі особистості: М. Хруста, А. Хубеєва, А. Наджарова
- Мінімалістичний напрям в російській сучасній музиці: П. Карманов.
- Творчі пошуки А. Батагова: Фортепіанний цикл «Вибрані листи Сергія Рахманінова»

Література: 14, 22, 27, 36, 43, 44, 45

ТЕМА 9. Фактор виконавця в сучасній музичній культурі:

ансамблі, сольні артисти (2 год.)

Виконавець як фактор творчості. Ансамблі сучасної музики, їх місія, завдання, цілі. Коли композитор він же й виконавець. Виконавці й ансамблі сучасної української музичної культури.

Література: 1, 3, 33, 52

***Семінар. Новітні тренди конкурсу Gaudeamus: лауреати 2010-2015 рр.
(2 год.)***

- Історія конкурсу Gaudeamus.
- Українські композитори на конкурсі в ХХ столітті.
- Переможці конкурсу в ХХІ столітті.

Література: 4

***ТЕМА 10. Взаємодія популярного і елітарного:
експерименти Л. Андрісена, А. Шнітке, Габріеля Прокоф'єва, Gentle Giant
(2 год.)***

Напрямки популярної музики ХХ-ХХІ століть. Впливи масового мистецтва на музичне мистецтво ХХ століття. Транскрипції пісень гурту «Beatles» Луї Андрісена. Джаз і поп-музика в творчості А. Шнітке. Вплив музичного мінімалізму на рок-музику кінця ХХ століття. Музична поетика гурту «Gentle Giant». Концерт для діджейського пульта та оркестру Габріеля Прокоф'єва.

Література: 15, 49, 50, 55, 58

Семінар. Нова музика в кінематографі (4 год.)

- Роль музики в сучасному кінематографі.
- Знакові композиторські постаті в кіно.
- Перегляд фільму «Без назви» (Untitled) реж. Джонатана Паркера. Дискусія з приводу інтерпретації природи сучасного мистецтва в фільмі. Обговорення саундтреку фільму та композиторської роботи Девіда Ланга.

Література: 2, 9

СЕМІНАРСЬКІ ЗАННЯ – 20 год.

Дивись програму навчальної дисципліни

САМОСТІЙНА РОБОТИ

Теми та завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ I.		
Змістовний модуль 1.		
1.	Тема 1. Музика у культурі ХХ століття: періодизація, напрямки, течії, поняття, постаті	4

2.	Тема 2. Композиторські техніки ХХ століття і соціально-культурний контекст доби	4
3.	Семінар. У пошуках нових звучань: становлення і розвиток електронної музики	5
4.	Тема 3. Неокласичні тенденції у виконавській та композиторській практиці другої половини ХХ століття	5
5.	Семінар. Неоромантизм в європейській та українській музиці другої половини ХХ початку ХХІ століття	5
6.	Тема 5. Розширення прийомів гри на музичних інструментах: підготовлене фортепіано Джона Кейджа та розширене фортепіано Джорджа Крама	5
7.	Тема 6: Сакральна тема в творчості композиторів другої половини ХХ початку ХХІ ст.	5
8.	Семінар. Хеппенінг, перформенс, музичний театр в європейській та українській сучасній музичній культурі	5
9.	Тема 7. Політика і музика в ХХ-ХХІ столітті	4
10.	Тема 8. Поетика хімерності в новітній музиці	4
11.	Семінар. Нова простота і нова складність у ХХІ столітті	5
12.	Тема 9. Стильові міксти музики Томаса Адеса	4
13.	Семінар. Новітня російська музика	5
14.	Тема 10. Фактор виконавця в сучасній музичній культурі: ансамблі, сольні артисти	4
15.	Семінар. Новітні тренди конкурсу Gaudeamus: лауреати 2010-2015 років	5
16.	Тема 11. Взаємодія популярного і елітарного: експерименти Л. Андрієна, А. Шнітке, Габрієля Прокоф'єва, Gentle Giant	5
17.	Семінар. Нова музика в кінематографі	5
18.	Підготовка до МКР	1
	Разом	80

Завдання:

- Опрацювання відповідних параграфів, розділів визначених пунктів основної літератури за темами лекційних занять навчальної дисципліни.
- Опрацювання матеріалів основної та додаткової літератури для підготовки до семінарських занять.
- Самостійне знаходження та опрацювання текстових, аудіо та відео матеріалів в мережі Інтернет, зокрема на ресурсі YouTube, для ширшого осягнення тем лекційних занять та підготовки до семінарських занять.
- Прослуховування відповідних до тем лекційних та семінарських занять навчальної дисципліни музичних творів. Музику для слухання можна завантажити із мережі Інтернет за наступним посиланням: <https://drive.google.com/open?id=1t2Oih8eoB-B3zqiLQa7m3kOE8woiSpjM>
- Відвідування концертів сучасної музики, що проходять в рамках фестивалів (Прем'єри сезону, 2 дні та 2 ночі нової музики в Одесі, Kyiv Contemporary Music Days, концертні акції від агенції «Ухо»), плану філармонічних концертів, репертуарного плану оперних театрів.

- Написання есею (до 4000 знаків) на тему «Роль сучасного музичного мистецтва в культурному житті людини сьогодні».

МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА

Оцінювання рівня знань (умінь) студента здійснюється у формі модульної контрольної роботи через систему тестових завдань. Тестові завдання до модулів розроблені із використанням інформаційно-комунікативних технологій сучасного навчання (ІКТ) та розміщені у мережі Інтернет за посиланням <https://vnu.co.ua>. Тести складається із 25-30 питань різного рівня складності та різних типів:

- обрати правильну відповідь,
- визначити на слух музичний фрагмент,
- візуальні тести,
- тести на відповідність,
- тести із короткою відповіддю тощо

ВИМОГИ ДО ЗАЛІКУ

1. До заліку студент має представити результати самостійної роботи у формі рецензії на відвіданий ним захід сучасного музичного мистецтва та есею на тему «Роль сучасного музичного мистецтва в культурному житті людини сьогодні».
2. Підготуватися до обговорення наступних тем:
 - Авангардне і традиційне в музичному мистецтві сьогодні.
 - Хто такий композитор у сучасному музичному мистецтві?
 - Роль виконавців, фестивалів, інституцій у розвитку сучасної музичної культури.
 - Сучасне українське музичне мистецтво як складова глобальної музичної культури.
 - Поняття «сучасна музика» у культурі сьогодні.
 - Взаємодія сучасного академічного музичного мистецтва і неакадемічного: стильові міксти в новітній музиці.
 - Конкурси як індикатори новітніх тенденцій в музичній культурі?
 - Електронні засоби музичного творення: комп'ютер, синтезатор, нові музичні інструменти.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи студентів

У процесі проведення контрольних заходів викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами.

Результати самостійної роботи студентів оцінюються екзаменатором відповідної дисципліни або комісією.

Результати оцінювання самостійної роботи студента проявляються у проведенні контрольних заходів з конкретної дисципліни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Bang on a Can All-Stars. Офіційний сайт ансамблю [Електронний ресурс]. – Режим вводу: http://bangonacan.org/bang_on_a_can_all_stars
2. Cooke M. A History of Film Music. — Cambridge University Press, 2008. — 586 p.
3. Ensemble Nostri Temporis (ENT). Сайт ансамблю. — [Електронний ресурс]. – Режим вводу: <http://entmusic.org/uk/ensemble>
4. Gaudeamus. Офіційний сайт конкурсу [Електронний ресурс]. – Режим вводу: <https://gaudeamus.nl>
5. King S. Why We Crave Horror Movies [Електронний ресурс]. – Режим вводу: <https://goo.gl/6HgSrN>
6. Проголландскую музыку : сб. статей. — СПб. : Про Арте, 2003. — 374 с.
7. Taruskin R. Back to Whom? Neoclassicism as Ideology // The Danger of Music and Other Anti-Utopian Essays / Richard Taruskin. – Berkeley : University of California Press, 2009. – P. 382–405.
8. Taruskin R. Music in the Early Twentieth Century : The Oxford History of Western Music / Richard Taruskin. – Oxford : Oxford University Press, 2010. – 880 p.
9. Untitled. Фільм. [Електронний ресурс]. – Режим вводу: <https://filmix.me/dramy/35275-bez-nazvaniya-2009.html>

10. Адорно Т. Философия новой музыки / Т. Адорно ; пер. с нем. – Москва : Логос, 2001. – 343 с
11. Акопян Л. Музыка XX века. Энциклопедический словарь / Л. Акопян. — М. : Практика, 2010 — 855 с.
12. Амосов Г. Лекции по электроакустической музыке / Амосов Г., Наджаров А., Хруст Ю. — М. : Издательство: Московский государственный психолого-педагогический университет, 2017. — 89 с.
13. Борисенко Н. Особливості фортепіанного стилю в багателях сучасних українських композиторів / Н. Борисенко // Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство : зб. наук. статей ; [упор. Т. Гуменюк, С. Тишко]. – К., 2010. – Вип. 34. – С. 295–304
14. Вибрані листи Сергія Рахманінова / Антон Батагов. Офіційний сайт композитора // [Електронний ресурс]. – Режим вводу: <https://goo.gl/NLxарF>
15. Габриэль Прокофьев: «Смешно, что бабушка говорила с американским акцентом» – Режим вводу: <https://goo.gl/pTrUKs>
16. Григоренко Е. Джон Кейдж. Творчество / Е. Григоренко. — К. : Музична Україна, 2012. — 232 с.
17. Дальхауз К. Почему так трудно понимать Новую музыку? [Электронный ресурс]. – Режим вводу: Часть первая <https://goo.gl/ehGRvJ> ; Часть вторая <https://goo.gl/UjmL2A> ; Часть третья <https://goo.gl/my5qDG> ; Часть четвертая <https://goo.gl/u3Vx9S> ; Часть пятая <https://goo.gl/WmShzn>
18. Двужильная И. Американский музыкальный минимализм / И. Двужильная. — Минск : А.Н. Вараксин, 2010. — 284 с.
19. Денисов Э. Современная музыка и проблемы эволюции композиторской техники / Э. Денисов. — М, 1986 — 207 с.
20. Денисова Е. Неороманические аспекты в отечественном концерте последней трети XX века. [Электронный ресурс]. – Режим вводу: <http://dissertation1.narod.ru/avtoreferats2/av179.htm>
21. Десятерик Д. Сергей Зажитько / Д. Десятерик // День. – 2000. – № 240. 28 декабря [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.day.kiev.ua/95650/>.
22. Дмитрий Курляндский: «Следующая генерация будет поколением информационной пресыщенности». Один из самых деятельных и востребованных композиторов-реформистов — о сегодняшнем и

- завтрашнем днях новой музыки [Электронный ресурс]. – Режим ввода: https://www.colta.ru/articles/music_classic/458
23. Дубинец Е. Made in USA: Музыка — это всё, что звучит вокруг / Е. Дубинец. — М. : Изд. дом «Композитор», 2006. — 416 с.
24. Дубинец Е. Знаки звуков. О современной музыкальной нотации / Е. Дубинец. — Киев.: ГАМАЮН. - 1999 г. — 310 с.
25. Загайкевич А. Интервью [Электронный ресурс] / А. Загайкевич. – Режим доступа : <http://machine.radionoise.ru/texts/zagaykevich.html>
26. История зарубежной музыки. XX век : учебное пособие. — М. : Музыка, 2005. — 576.
27. Какая музыка 2016 года войдет в историю? Отвечают композиторы [Электронный ресурс]. – Режим ввода: https://www.colta.ru/articles/music_classic/13523
28. Кинг С. Предисловие к сборнику рассказов «Ночная смена» [Электронный ресурс]. – Режим ввода: <https://goo.gl/BgkeQ2>
29. Когоутек Ц. Техника композиции в музыке XX века / Ц. Когоутек. — М., 1976. — 352 с.
30. Лавкрафт Г. Прозові твори / Г. Лавкрафт. – К. : Видавництво Жупанського, 2016. – Т.1. – 448 с.
31. Лигети Д. Состояния, события, превращения (пер. с нем. Е.Окуновой) // Композиторы о современной композиции (сост. Т.С.Кюрегян, В.С.Ценова). – М., 2009. – с.188-194.
32. Лобанова М. Дердь Лигети: эстетические взгляды и творческая практика 60-70-х (критика и размышления) // Теория и практика буржуазной культуры: проблема критики. Вып.94. – М., 1987. – с.140-172.
33. Маленьким профессиональным комьюнити не до больших геополитических игр. Киевский композитор Алексей Шмурак о том, что сейчас происходит в современной украинской музыке [Электронный ресурс]. – Режим ввода: https://www.colta.ru/articles/music_classic/14410
34. Манулкина О. От Айвза до Адамса: американская музыка XX века / О. Манулкина. — СПб. : Изд-во Ивана Лимбаха, 2010. — 784.
35. Неболюбова Л. Неоклассицизм : пособие по истории зарубежной музыки / Л. Неболюбова. – [К. : Киевская государственная консерватория, без года издания]. – 12 с.

36. От деятелей культуры требуют игнора реальности. Интервью с композитором Сергеем Невским [Электронный ресурс]. – Режим ввода: https://www.colta.ru/articles/music_classic/15455
37. От Люлли до Адеса, отдавая должное Мендельсону и Стравинскому [Электронный ресурс]. – Режим ввода: <https://goo.gl/THjXgz>
38. Переверзева М. Свободная алеаторика и строгая форма – две вещи несовместные?
39. Ракунова И. Н. Новые композиторские технологии. Творчество Аллы Загайкевич / И. Н. Ракунова. – Київ : Феникс, 2010. – 208 с.
40. Росс А. Дальше – шум. Слушая XX век / А. Росс. — М. : Астрель, Corpus, 2012 — 520 с.
41. Рябоконева М. О. Музичний неокласицизм як феномен сучасної західноєвропейської культури : дис. канд. мистецтвознавства : 26.00.01 / Рябоконева Марія Олександрівна – Київ, 2016. – 197 с.
42. Сильвестров В. Дождаться музыки : лекции-беседы / В. Сильвестров. – К. : Дух і літера, 2010. – 368 с.
43. Современная музыка в России: взгляд двадцатилетних. Часть I Александр Хубеев [Электронный ресурс]. – Режим ввода: https://www.colta.ru/articles/music_classic/12950
44. Современная музыка в России: взгляд двадцатилетних. Часть II Владислав Тарнопольский [Электронный ресурс]. – Режим ввода: https://www.colta.ru/articles/music_classic/12986
45. Современная музыка в России: взгляд двадцатилетних. Часть III Дмитрий Бурцев и Саша Елина [Электронный ресурс]. – Режим ввода: https://www.colta.ru/articles/music_classic/13033
46. Соколов А. Введение в музыкальную композицию XX века / А. Соколов. — М., 2004. — 231 с.
47. Соколов А. Музыкальная хронология XX века. [Электронный ресурс]. – Режим ввода: <https://goo.gl/8R851q>
48. Стригина Е. Судьбы романтизма в музыке XX века [Электронный ресурс]. – Режим ввода: <https://goo.gl/ycmve6>
49. Сыров В.Н. Стилиевые метаморфозы рока или путь к «третьей» музыке / В. Сыров. — Нижний Новгород : Изд-во Нижегородского университета, 1997.
50. Теория современной композиции Учебное пособие / Отв. редактор В. Ценова. М.: Музыка, 2005. - 624 с

51. Томас Адес: я не делаю различий между музыкой, написанной в последнюю тысячу лет [Электронный ресурс]. – Режим ввода: <https://goo.gl/z9TrRz>
52. Ухо-ансамблю. Страница соц-мережі [Электронный ресурс]. – Режим ввода: <https://www.facebook.com/ukhomusic/>
53. Цареградская, Татьяна. Брайан Фернихоу: очарование музыкального жеста / Т. Цареградская // Научный вестник Московской консерватории.— 2014. — № 2. С. 155-175
54. Чередниченко Т. Музыка в истории культуры / Т. Чередниченко. — М., 1994. — 173 с.
55. Чередниченко Т. Музыкальный запас. 70-е / Т. Чередниченко. — М., 2002. — 578 с.
56. Чудненко К. Музыка, которая изменила Алексея Войтенка [Электронный ресурс]. – Режим ввода: <https://goo.gl/ZegBgG>
57. Шапинская Е. «Сны Просперо, рассказанные языком современной музыки: фантазмагория Томаса Адеса на тему „Бури“ Уильяма Шекспира» // «Культура культуры». 2014. Т. 3. № 3 (3).
58. Шёнбергер Э. Искусство жечь порох ; [пер. с нидерландского И. Лесковской под ред. Б. Филановского] / Э. Шёнбергер. — СПб. : Издательство Ивана Лимбаха, 2007. — 400 с.